

הלוואות לסטודנטים בישראל

מחקר השוואתי

התאחדות הסטודנטים בישראל

National union of Israeli students ■ اتحاد الطلاب في إسرائيل

מוגש ע"י מחלקת המחקר

של התאחדות הסטודנטים

כתיבה: יעל אדיב

ליווי: עמיחי גרין, ראש מחלקת המחקר

תמוז תש"ע (יוני 2010)

הלוואות לסטודנטים בישראל

התאחדות הסטודנטים הארצית

רחוב נחלת יצחק 8

תל-אביב 67448

טלפון : 03-6093330

פקס : 03-6093331

www.nuis.co.il

office@nuis.co.il

1. רקע:

מכלול ההוצאות של סטודנט ממוצע בישראל גבוה. שכר הלימוד, אשר נע בין כ- 9,700 ₪ במוסדות המתקצבים ועד ממוצע של 30,000 ₪ במוסדות הפרטיים, מהווה חלק נכבד ממנו. מעבר לכך, משלם הסטודנט עבור שירותים במוסדות הלימוד (אבטחה, חברות באגודת הסטודנטים, ועוד), הוצאות נסיעה, קניית חומרי לימוד (בכלל כך צילומים), והוצאות מחייה. אי לכך, סטודנטים רבים פונים למוסדות פיננסיים לקבלת הלוואה.

המוסדות הפיננסיים מתחרים על קהל הסטודנטים הנחשב כקהל לקוחות עתידיים פוטנציאלי. משום כך, כמעט כל מוסד במערכת הבנקאית והחוץ בנקאית מציע להם מסלול אשראי ייחודי (פרקש, 2009). ככלל, מנגנוני הלוואות הם תופעה שכיחה בעולם. בין המדינות המציעות רשת תמיכה דומה ניתן למצוא את ארה"ב, בריטניה, אוסטרליה, גרמניה, הולנד, נורבגיה, פינלנד וצ'כיה (אדיב, 2010).

2. המערכת הבנקאית:

שם המוסד	סכום הלוואה	ריבית	גרייס (דחיית תשלום הקרן)	פריסת הלוואה (כולל תקופת גרייס)	ע. הקמת הלוואה וע. פירעון מוקדם	הטבות נוספות (מלבד הטבות פתיחת חשבון)
לאומי ¹	3,000-100,000 ₪ (לכל מטרה)	$P + 0.75\%$	עד שנה / עד 3 שנים	עד 6 שנים	עד 50,000 ₪: אין מעל 50,000 ₪: 50% הנחה בדמי טיפול באשראי ובטחונות (1.5%), 500-5,000 ₪ אחרי הנחה). ע. פירעון מוקדם: אין.	פיצול שוברי תשלום שכ"ל באמצעות הלוואה פטורה מריבית והצמדה. הלוואה לרכישת רכב / דו-גלגלי.
הפועלים ³	עד 25,000 ₪: לשנה אחת עד 75,000 ₪: תשלום מראש לכל התואר. (שכר לימוד)	לא צמודה, עד 24 תש' +P: 0.5% לא צמודה, 25-96 תש' +P: 0.1% צמודה למדר: 12-96 תש' בריבית אטרקטיבית ⁴	עד 4 שנים	עד 8 שנים	עד 50,000 ₪: אין מעל 50,000 ₪: 1% על כל הסכום, מינימום 600 ₪. ⁵	פריסת תשלום שכ"ל – 2-6 תש'. הלוואת "אשראי בין רגע". תכניות חיסכון.
	ת. ראשון/שני 40,000/20,000 (לכל מטרה)	עד 60 תש': צמודה למדר. 60-96 תש': +P: 0.5%	עד 3 שנים	5-8 שנים	NA	
דיסקונט ⁶	30-90,000 ₪ (מספר מסלולים)	עד 12 תש': -P: 0.5% מעל 13 תש': P,	3 שנים	עד 10 שנים	עד 50,000 ₪: אין עלויות. מעל 50,000 ₪:	פריסת תשלום שכ"ל עד 8 תש' ללא עמלות וריבית.

¹ (אתר בנק לאומי, 2010)

² הסימון P יציין את המונח "פריים". הכוונה היא לריבית הבסיסית על אשראי לא צמוד שמונהגת על ידי בנק ישראל. נכון למאי 2010 עומדת ריבית הפריים על 3% (אתר בנק ישראל, 4.6.10).

³ (אתר בנק הפועלים, 2010).

⁴ גובה הריבית אינו מצוין.

⁵ (פרקש, 2009)

⁶ (אתר בנק דיסקונט, 2010)

הלוואות לסטודנטים בישראל

שם המוסד	סכום ההלוואה	ריבית	גרייס (דחיית תשלום הקרן)	פריסת ההלוואה (כולל תקופת גרייס)	ע. הקמת הלוואה ווע. פירעון מוקדם	הטבות נוספות (מלבד הטבות פתיחת חשבון)
		$0.5\% + P$ (בהתאם לגובה ההלוואה).			50% הנחה בכפוף למינימום.	• הלוואת אקדמיק: משכורת חודשית
מזרחי טפחות ⁷	עד 60,000 ₪	ת. החזר של 8 שנים: P. (ניתן לבחור הצמדה למדד או לדולר)	עד 3 שנים	עד 8 שנים	הנחה של 50% על עמלת עריכת מסמכים	• פריסת תשלום שכ"ל, ללא עמלות וריבית. • אוברדראפט בלי ריבית. • הטבות מט"ח וני"ע
	עד 20,000 ₪ (כ.א. "סטודנט חופשי")	$2.9\% + P$ על סכום שנוצל.	3 שנים (ניתן לבקש הארכה לשנה נוספת)	NA	אין עלויות	
הבינלאומי ⁸	עד 60,000 ₪ (מספר מסלולים)	שקלי: P (לכל מטרה: $2\% + P$) (2.5%) צמוד מדד: הטבה של 0.5% בריבית הטבלה	עד שנה ⁹	שקלי: עד 5 שנים צמוד מדד: עד 4 שנים.	NA	• פריסת שובר שכ"ל ל- 3 תש' ללא ריבית והצמדה.
אוצר החייל ¹⁰	עד 75,000 ₪ (מספר מסלולים)	עד 24 תש': $0.5\% + P$ עד 25-96 תש': $0.75\% + P$	עד 3-4 שנים ¹¹	עד שנתיים/עד 8 שנים	NA	• הטבות ני"ע. • פריסת שכ"ל למשלמים לשנה מראש. • "אוצר סטודנט": אשראי משיכה/הפקדה.
איגוד ¹²	לפי גובה שכ"ל/עד 20,000 ₪ (מספר מסלולים)	NA (מוגדר כריבית אטרקטיבית על בסיס P)	עד 3 שנים	עד 6 שנים	NA	• הלוואות לרכישת רכב. • הלוואה למימון דירה. • כרטיס אשראי סטודנט
יהב ¹³	לפי גובה שכ"ל	$1\% + P$	עד 3 שנים או עד סיום לימודים.	עד 6 שנים	אין עלויות	
כלל מימון ¹⁴	ללא הגבלה	9.9% צמוד מדד (תיתכן הנחה של 2-6% בהתאם להסדר עם המ. האקדמי ¹⁵).	עד 6 שנים	עד 12 שנים	פתיחת תיק: -149 ₪. פירעון מוקדם: 5% מיתרת הקרן הנתרת.	

⁷ (אתר בנק מזרחי טפחות, 2010)

⁸ (אתר הבנק הבינלאומי, 2010)

⁹ (פרקש, 2009)

¹⁰ (אתר בנק אוצר החייל. תאריך כניסה: 3.6.10)

¹¹ (פרקש, 2009)

¹² (אתר בנק איגוד, 2010)

¹³ באתר הבנק לא מופיע מידע ייעודי לסטודנטים. קיימת הלוואה הניתנת כנגד תכנית היסכון ייעודית להשכלה גבוהה. אתר

בנק יהב, 2010); (פרקש 2009).

¹⁴ (פרקש, 2009)

¹⁵ המוסדות המשתתפים בהסדר: המסלול האקדמי – המכללה למנהל, המרכז האוניברסיטאי אריאל בשומרון, מכללת שערי משפט, הקריה האקדמית קרית אונו, מכללת ספיר, המכללה האקדמית אורט בראודה. מוסדות אלו מסבסדים עבור הסטודנט הלווה 3-6% מההלוואה (אתר כלל מימון, 2010).

3. המערכת החוץ-בנקאית:

א. מוסדות אקדמיים:

מרבית המוסדות בארץ מעניקים מערך סיוע לסטודנטים, הכולל הקלות, מענקים והלוואות הניתנים על-פי קריטריונים משתנים. להלן פירוט של המערך העומד לרשות הסטודנטים במספר מוסדות נבחרים:

שם המוסד	סכום ההלוואה	ריבית	גרייס (דחיית תשלום הקרן)	פריסת ההלוואה (כולל תקופת גרייס)	שנות
אוניברסיטת בן גוריון ¹⁶	3,000-10,000 ₪ (כללי)	צמוד מדד, ריבית 1.5%	חודש ינואר שלאחר סיום הלימודים	שנתיים 1-4 חודשים	• דמי ביול ועריכה מסמכים 120 ₪
האוניברסיטה העברית ¹⁷	4,500/6,000 ₪ (כללי)	צמוד מדד, ללא ריבית	NA	שנה-שנתיים	
בצלאל – אקדמיה לאמנות ועיצוב ¹⁸	עד מחצית גובה שכ"ל (כללי)	צמוד מדד, ללא ריבית	עד 3 שנים	עד 5 שנים	• היקף לימודים מעל 15 נק"ז
אוניברסיטת תל אביב ¹⁹	6,000-10,000 ₪ (כללי)	צמוד מדד, ללא ריבית	אין	עד שנתיים	• דמי רישום ומסמכים. • 3% עמלה. • ערב/שניים.
	6,000-12,000 ₪ (ת. מתקדמים)	צמוד מדד, ללא ריבית	עד שנתיים	עד 5 שנים	• 5% עמלה מראש • ערב/שניים.
	עד 20,000 ₪ (לימודי הנדסה, כלכלה, ניהול)	צמוד מדד, ללא ריבית	עד שנתיים	עד 5 שנים	• 1% עמלה בשיעור שנתי • ערב אחד.

ב. קרנות ועמותות:

ארגונים שונים ללא מטרות רווח בישראל ומחוצה לה מעניקים אף הם סיוע מגוון לסטודנטים על-פי תנאים משתנים. מערך הסיוע מבוסס על מלגות, וכן על הלוואות, אשר לעיתים הופכות למענק לאחר תקופה מסוימת. מבין אלו ניתן למצוא את קרן המגביות לוס אנג'לס (The Jewish Federation of Greater Los Angeles), קרן גלר, קרן שוורץ וקרן ע"ש בנימין ושלומית שמעונוביץ ז"ל ובנם מיכאל שמעונוביץ ז"ל (אתר אוניברסיטת חיפה, 2010; אתר מכללת הדסה, 2010). מידע נוסף אודות קרנות הפועלות בישראל ומעניקות מערך רווחה לסטודנטים קיים באתר "רשם הקרנות" של משרד החינוך (רשם הקרנות, 2010).

¹⁶ (אתר אוניברסיטת בן גוריון, 2010)

¹⁷ (אתר האוניברסיטה העברית, 2010)

¹⁸ (אתר בצלאל, 2010)

¹⁹ (אתר אוניברסיטת תל אביב, 2010)

ארגון נוסף בעל מנגנון הלוואות שכיח ופעיל הוא האגודה הישראלית להלוואות ללא ריבית. לסטודנטים באוניברסיטאות ובמכללות מציעה האגודה שני מסלולים להלוואה עד 20,000 ₪, המוחזרת בתשלומים לתקופה של 5 שנים (האגודה הישראלית להלוואות ללא ריבית, 2010).

ג. מוסדות ממשלה:

משרד החינוך מפעיל מערך סיוע לסטודנטים. מנגנון ההלוואות שלו מאפשר לסטודנטים לתואר ראשון ולתארים מתקדמים לקבל הלוואה בגובה 6,000 ₪. ההלוואה ניתנת על בסיס עמידה בקריטריונים של משרד החינוך המתפרסמים באתר "רשם הקרנות". ההלוואה ניתנת ללא ריבית והיא צמודה לממד המחירים לצרכן. כמו כן, היא מאפשר ללווים ליהנות מתקופת גרייס של עד שנתיים ומתקופת החזר כוללת של עד 5 שנים מיום לקיחתה. מספר ההלוואות בשנה מוגבל (רשם הקרנות).

ביבליוגרפיה:

עיתונות:

פרקש, רימונה, "מדריך כלכליסט: הלוואות לסטודנטים", **כלכליסט**, 1.9.2009.
< <http://www.calcalist.co.il/money/articles/0,7340,L-3359575,00.html> >

אינטרנט:

אתר בנק אוצר החייל (תאריך כניסה: 3.6.10).
< <http://www.ilimudim.co.il/gui/articles/showarticle.aspx?id=120> >

אתר בנק איגוד (תאריך כניסה: 3.6.10).
< <http://www.unionbank.co.il/240-he/UnionBank.aspx> >

אתר בנק דיסקונט (תאריך כניסה: 4.6.10).
http://www.discountbank.co.il/wps/portal/hebrew/!ut/p/c1/hc7ND0IwEATgR->pQCuLRUCiLseXHHIHXHIypEfBgfH7pwcSYoDvHbzezrGNzxv5pL_3DTmN_Yy3rwhMHBMBVuC90DOJe3ghRAwqzH51HHpCmFKkyAdcSqLPAlw3-XB9c3-eGqiRou175u9Djjpgx-ey2XCaVACGHMSqmAnj78n_OsTABMJ1Nw5ndhxaWruIFfUYdAQ!:/dl2/d1/LolDU0lKSWdrbUEhIS9JRFJBQUlpQ2dBek15cXchL1lCSkoXtkExTkk1MC01RncvN18yMDA0MDAyRzZERVioMEkwSjBPTodDSTISMS9Gb19fXzM5/?WCM_PORTLET=PC_7_2004002G6DER4oIoJoOOGCI9R1_WCM&WCM_GLOBAL_CONTEXT=/wps/wcm/connect/discount_mktg_content/MKTGHeb/Private/Halvaot_Mashkantaot/Halvaot_Limudim/Tabs/Loans/
< content/MKTGHeb/Private/Halvaot_Mashkantaot/Halvaot_Limudim/Tabs/Loans/ >

אתר בנק הפועלים (תאריך כניסה: 3.6.10).
< <https://www.bankhapoalim.co.il/students/> >

אתר בנק יהב (תאריך כניסה: 3.6.10).
< https://www.bank-yahav.co.il/content_1.asp?id=13&cat=3 >

אתר בנק ישראל (תאריך כניסה: 4.6.10).
< <http://www.bankisrael.gov.il/deptdata/pikuah/rihit/rihbahdh.htm> >

אתר בנק לאומי (תאריך כניסה: 3.6.10).
< <http://students.leumi.co.il/Home/0,2777,5314,00.html> >

אתר בנק מזרחי טפחות (חשבון סטודנט) (תאריך כניסה: 3.6.10).
<https://www.mizrachi-tefahot.co.il/cgi-bin/bvisapi.dll/Mizrachi/navigate/mainSubject.jsp?id=189153138>
< bin/bvisapi.dll/Mizrachi/navigate/mainSubject.jsp?id=189153138 >

אתר הבנק הבינלאומי (תאריך כניסה: 3.6.10).
< http://www.fibi.co.il/fibinew/site/he/fibi.asp?pi=1858&doc_id=5147 >

אתר כלל מימון (ISL) (תאריך כניסה: 3.6.10).
http://www.clal-ishi.co.il/cgi-bin/bvisapi.dll/clalconsumer/cons_article_page.jsp?paramOID=-41701&oid=ARTICLE_1953424
< 41701&oid=ARTICLE_1953424 >

"הלוואות", **אתר האגודה הישראלית להלוואות ללא ריבית** (תאריך כניסה: 4.6.10).

< <http://www.freeloan.org.il/hebrew/loans/> >

"הלוואות", **אתר אוניברסיטת בן גוריון** (תאריך כניסה: 4.6.10).
< <http://cmsprod.bgu.ac.il/Dekanat/scholarship/loans.htm> >

"הלוואות", **אתר מכללה הדסה ירושלים**, (תאריך כניסה: 4.6.10).
< <http://www.hadassah.ac.il/Site/Ac/Aid/Loans/Loans.asp> >

"הלוואות ומענקים לסטודנטים במוסדות להשכלה גבוהה לשנת הלימודים התשס"ח", **אתר רשם הקרנות** (תאריך כניסה: 4.6.10).
< <http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Kranot/Hodahot/Halvahot.htm> >

"הלוואות לסטודנטים", **אתר אוניברסיטת חיפה** (תאריך כניסה: 4.6.10).
< http://dekanat.haifa.ac.il/index.php?option=com_content&task=view&id=23&Itemid=26 >

"מלגות וסיוע כלכלי", **אתר אוניברסיטת תל אביב** (תאריך כניסה: 4.6.10).
< <http://deanstudents.tau.ac.il/loans-type.html> >

"מלגות, פרסים והלוואות", **אתר האוניברסיטה העברית** (תאריך כניסה: 4.6.10).
< <http://www3.huji.ac.il/cgi-bin/milgot2/milgot.cgi> >

"סיוע כלכלי", **אתר בצלאל – אקדמיה לאמנות ועיצוב ירושלים** (תאריך כניסה: 4.6.10).
< http://www.bezalel.ac.il/services/dean/financial_aid/ >

אתר רשם הקרנות (תאריך כניסה: 4.6.10).
< <http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Kranot/Odot/> >

שונות:

אדיב, י. (2010). "הטבות לסטודנטים – השוואה עולמית", **התאחדות הסטודנטים בישראל**, מרץ 2010 (טרם פורסם).